

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

«Ωργίσθη δε και ουκ ήθελεν εισελθείν»

Η παραβολή του ασώτου, που διαβάζεται σήμερα στις Εκκλησίες, χαρακτηρίζεται από τους ερμηνευτές ως ένα μαργαριτάρι ανάμεσα στις παραβολές ή ως Ευαγγέλιο ανάμεσα στο Ευαγγέλιο. Μερικοί την ονομάζουν παραβολή του πρεσβύτερου (μεγαλύτερου) υιού. Πράγματι, χαρακτηριστική είναι η στάση του πρεσβύτερου υιού, όταν ήλθε στο σπίτι και πληροφορήθηκε την επιστροφή του νεότερου αδελφού του. Δεν ήθελε να μπει και κατηγορούσε τον πατέρα του ότι τάχα τον αδικεί. Η κατηγορία εστιαζόταν στο ότι αυτός δούλευε νύχτα και ημέρα και δεν αμειβόταν επαρκώς, σε αντίθεση με τον άσωτο υιό που έφαγε το βίο του μετά πορνών, και στο τέλος, όταν γύρισε, έτυχε και καλής υποδοχής. Ας δούμε τον πρεσβύτερο υιό της παραβολής.

Ποιός είναι ο πρεσβύτερος υιός;

Οι περισσότεροι ερμηνευτές λέγουν πως ο μεγαλύτερος υιός ήσαν οι Φαρισαίοι. Επειδή οι τελώνες κι οι αμαρτωλοί πλησίαζαν τον Χριστό και Τον άκουγαν, και προφανώς μερικοί μετανοούσαν, αυτό δεν άρεσε στους Φαρισαίους. «Διεγόγγυζον οί τε Φαρισαίοι και οι γραμματείς λέγοντες ότι ούτος αμαρτωλούς προσδέχεται και συνεσθίει αυτοίς» (Λουκ. 15,2). Η κατηγορία αυτή εναντίον του Χριστού ήταν μόνιμη και διαρκής, γι' αυτό και ο Χριστός με τέτοιου είδους παραβολές, όπως του χαμένου προβάτου και της χαμένης δραχμής, προσπάθησε να τους αλλάξει την αντίληψη. Ο ιερός Χρυσόστομος γράφει πως «πάντα εστίν φορητά διά την σωτηρίαν του αδελφού», δηλ. όλα είναι επιτρεπτά για τη σωτηρία του αδελφού μας. Τόσο περισπούδαστη είναι η ψυχή κάθε ανθρώπου απέναντι στο Θεό, ώστε να θυσιάσει και τον Υιό Του, το μόσχο το σιτευτό, για τη σωτηρία μας.

Μιά άλλη ερμηνεία του πρεσβύτερου υιού είναι και η ακόλουθη. Ο υιός αυτός συμβολίζει τους Αγίους της Εκκλησίας μας. Οι Άγιοι αυτοί, που βάσταξαν το βάρος και τον καύσωνα της ημέρας και που δούλεψαν στον αμπελώνα του Κυρίου απ' την πρώτη ώρα, αυτοί που υπάκουσαν στις εντολές του Θεού, απαιτούν να εφαρμοσθεί δικαιοσύνη. Να αμείψει ο Θεός τους ευσεβείς ή να καταδικάσει τους ασεβείς. Οι Άγιοι μένουν κατάπληκτοι μπρος στη μεγάλη ευσπλαχνία του Θεού, ο οποίος συγχωρεί αμέσως αυτούς που επιστρέφουν μετανοώντας σ' Αυτόν. Μάλιστα τους δίνει τα ίδια δώρα που χαρίζει και στους Αγίους. Σαν να διαμαρτύρονται οι Άγιοι (παραβολικά βέβαια όλα αυτά κι όχι πραγματικά), που ο Θεός δείχνει μιά «σκανδαλιστική» συμπεριφορά ελέους και ευσπλαχνίας στους αμαρτωλούς. Αποδεικνύεται έτσι πως η δικαιοσύνη των ανθρώπων είναι διαφορετική από τη δικαιοσύνη του Θεού.

Μιά παρανόηση των ευσεβών ανθρώπων

Πολλές φορές οι άνθρωποι που εργάζονται πνευματικά μέσα στην Εκκλησία, αισθάνονται μιά υπεροχή απέναντι στους αμαρτωλούς και δεν μπορούν να παραδεχθούν πως μπορεί κι οι αμαρτωλοί να μετανοήσουν και να αλλάξουν ζωή και στο τέλος να σωθούν. Νομίζουν πως έχουν περισσότερα δικαιώματα από τους αμαρτωλούς απέναντι στο Θεό. Έχουν, λένε, κάνει καλά έργα και δεν πρόδωσαν ποτέ την εμπιστοσύνη τους στο Θεό. Όμως έρχεται ο Κύριος και τονίζει πως η μετάνοια είναι πιο σπουδαία εργασία από τα νομιζόμενα καλά μας έργα. Η σωτηρία του ανθρώπου, λέγει ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας, είναι χάρισμα του Θεού στον άνθρωπο και δεν είναι αποτέλεσμα πολλών ή λίγων καλών πράξεων.

Αλλα τα μέτρα του ανθρώπου, που κρίνει και καταδικάζει σύμφωνα με αυτά που βλέπει, και άλλα τα μέτρα του Θεού. Σύμφωνα με τα ανθρώπινα κριτήρια ο ληστής ή η πόρνη ή ο τελώνης ή και πολλοί άνθρωποι δεν πρέπει να σωθούν. Ο Θεός όμως με την απέραντη

αγάπη Του και με το μέτρο της δικαιοσύνης Του τους σώζει. Ο αββάς Ισαάκ έλεγε: «Μπορεί ο Θεός να ονομάζεται δίκαιος, αλλά περισσότερο είναι χρηστός και αγαθός». Από μάς ζητάει να Του δώσουμε τον εαυτό μας. Να Του δώσουμε όλην την πνευματική ικμάδα και ζωντάνια μας. Ένας αναστεναγμός έχει μεγαλύτερη βαρύτητα, όταν προέρχεται από το βάθος της καρδιάς μας, παρά ένα δοχείο συναισθηματικά δάκρυα, έλεγε ο Γέροντας Παΐσιος. Ας πλησιάσουμε τον Θεό με ταπείνωση και με διάθεση συντριβής του εγωισμού μας, για να σωθούμε.

Αρχιμ. Ι. Δ. Φ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. ιε' 11-32)

Η ευσπλαχνία του πατρός

Είπεν ο Κύριος την παραβολήν ταύτην Ἄνθρωπος τις εἶχε δύο υἱούς και εἶπεν ο νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί Πάτερ, δος μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν και ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμός ἰσχυρός κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, και αὐτός ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης και ἐπέμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, και οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς εαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπόλλυμαι! Ἀναστάς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, και ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν και ἐνώπιον σου και οὐκέτι ἐμὶ ἄξιός κληθῆναι υἱός σου ποίησον με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστάς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, και εὐσπλαγνίσθη, και δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, και κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός πατέρ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν και ἐνώπιον σου, και οὐκέτι ἐμὶ ἄξιός κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε τὴν στολήν τὴν πρώτην, και ἐνδύσατε αὐτόν, και δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, και ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας και ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, και φαγόντες εὐφρανθώμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρός ἦν, και ἀνέζησε, και ἀπολωλώς ἦν, και ευρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ και ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τὴν οἰκίαν, ἤκουσε συμφωνίας και χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν, ἐπυνθάνετο τι εἶη ταῦτα; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, και ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι υγιαίνοντα αὐτόν ἀπέλαβεν. Ὁργίσθη δὲ, και οὐκ ἠθέλεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, και οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, ἀκὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, συ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, και πάντα τα ἐμὰ, σὰ ἐστὶν εὐφρανθῆναι δὲ και χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρός ἦν, και ἀνέζησε και ἀπολωλώς ἦν, και ευρέθη.

Μετάφραση της Ευαγγελικής περικοπής

Εἶπε ὁ Κύριος αὐτὴν παραβολήν: «Κάποιος ἄνθρωπος εἶχε δύο γιούς. Καὶ ὁ νεότερος ἀπ' αὐτούς εἶπε στὸν πατέρα του, «Πατέρα, δώσ' μου τὸ μερίδιο τῆς περιουσίας που ἀναλογεῖ σ' ἐμένα». Καὶ μοίρασε σ' αὐτούς τὴν περιουσία. Καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ νεότερος γιός μάζεψε ὅλα και ταξίδεψε σε μακρινὴ χώρα και ἐκεῖ σπατάλησε τὴν περιουσία του ζώντας βίῳ ἀσωτῷ. Ὅταν ξόδεψε ὅτι εἶχε, ἐγίνε μεγάλη πείνα στὴν χώρα ἐκείνη και αὐτός ἀρχισε νὰ στερεῖται. Καὶ πῆγε και προσκολήθηκε σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς πολίτες τῆς χώρας ἐκείνης, ὁ ὁποῖός τον ἔστειλε στὰ χωράφια του νὰ βόσκει χοίρους. Καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ γεμίσει τὴν κοιλία του ἀπὸ τὰ ξυλοκέρατα που ἔτρωγαν οἱ χοῖροι και κανεὶς δὲν του

έδινε τίποτε. Τότε συνήλθε στον εαυτό του και είπε, «Πώς οι μισθωτοί εργάτες του πατέρα μου έχουν αρκετή τροφή και τους περισσεύει ενώ εγώ χάνομαι από την πείνα! Θα σηκωθώ και θα πάω στον πατέρα μου και θα του πω: Πατέρα, αμάρτησα κατά του ουρανού και ενώπιόν σου, δεν είμαι άξιος να ονομάζομαι γιός σου. Κάνε με σαν έναν από τους μισθωτούς εργάτες σου». Και σηκώθηκε και ήλθε στον πατέρα του. Ενώ δε ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο πατέρας του και τον σπλαχνίστηκε και έτρεξε και έπεσε τον τράχηλό του και τον κατεφίλησε. Του είπε δε ο γιός, «Πατέρα, αμάρτησα κατά του ουρανού και ενώπιόν σου και δεν είμαι πλέον άξιος να ονομάζομαι γιός σου». Αλλ' ο πατέρας είπε στους δούλους του, «Βγάλτε την στολή την πρώτη και ντύσατέ τον και δώστε του δακτυλίδι για το δάκτυλό του και υποδήματα για τα πόδια του, και φέρτε το θρεμμένο μοσχάρι και σφάξτε το και άς φάμε και άς ευφρανθούμε διότι ο γιός μου αυτός ήτανε νεκρός και ανέζησε, ήτανε χαμένος και βρέθηκε». Και άρχισαν να ευφραίνονται. Ο γιός του όμως ο μεγαλύτερος ήτανε στο χωράφι και όταν επέστρεφε, καθώς πλησίασε στο σπίτι, άκουσε μουσική και χορούς. Κάλεσε τότε έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε τι σήμαιναν αυτά. Εκείνος του είπε, «Ήλθε ο αδελφός σου, και ο πατέρας σου έσφαξε το θρεμμένο μοσχάρι, διότι τον απέκτησε πάλι υγιαίνοντα». **Αυτός όμως θύμωσε και δεν ήθελε να μπει.** Ο πατέρας του βγήκε έξω και τον παρακαλούσε, αλλ' αυτός αποκρίθηκε στον πατέρα του, «Τόσα χρόνια σου δουλεύω και ποτέ δεν παρέβηκα εντολή σου, σ' εμένα όμως ποτέ δεν έδωσες ούτε ένα κατσίκι για να διασκεδάσω με τους φίλους μου. Όταν όμως ήλθε ο γιός σου αυτός, που κατέφαγε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες γι' αυτόν το θρεμμένο μοσχάρι». Ο πατέρας του είπε, «Παιδί μου, σύ είσαι πάντοτε μαζί μου και ό, τι έχω είναι δικό σου. Έπρεπε να ευφρανθούμε και να χαρούμε διότι ο αδελφός σου αυτός ήταν νεκρός και ανέζησε χαμένος και βρέθηκε»».